

SPISOVATELKA DITA TÁBORSKÁ VYDALA NOVOU KNIHU ČERNÉ JAZYKY A PRÁVU ŘEKLA:

Posunula se mi perspektiva vnímání

Kristýna Čtvrtlíková

Pošramocené rodinné a partnerské vztahy plné neporozumění a pokrytectví studuje ve své třetí próze Černé jazyky literátka Dita Táborská. Tentokrát zúročila osobní zkušenosti z několikaletého pobytu ve východní Asii. Po dřívějším působení v Mongolsku přesídlila na Tchaj-wan, kde více než tři roky pracuje na českém zastupitelském úřadu.

Po dvou prózách zasazených do domácího prostředí jste děj poprvé rozehrála na jiném kontinentu. Co vás ke změně přimělo?

Zkrátka sám život. Místní prostředí nasávám, je mi aktuálně blízké. Silně mě ovlivňuje a intenzivně o něm přemýšlím. Ačkoli by se příběh jistě mohl odehrát kdekoli, bylo pro mě nejpřirozenější jej umístit právě na Tchaj-wan.

Tuším, že kdyby se udál jinde, děj by se odvíjel jinak. Neklade si ambici být průkaznou výpovědí o tamní společnosti a kultuře, ta však samozřejmě významně formuje přemýšlení postav.

V Asii se pohybujete už od roku 2009. Zrálo ve vás téma celou dobu?

Netroufla bych si tvrdit, že znám Asii. Sloužila jsem pouze v Ulánbátaru a nyní v Tchaj-peji. V jiných destinacích jsem byla víceméně jako turistka, takže jde o velmi limitované poznání. Navíc nejsem sinoložka či odbornice na jinou asijskou kulturu a jazyk.

Nicméně i má mongolská zkušenost se lehce propsala do mé dřívější knihy Malinka. V Černých jazycích navíc hraje vedlejší úlohu Mongolka.

Všechny nabrané zkušenosti se tímto způsobem do tvorby promítají.

Do zápletek románu hodně promlouvá tchajwanská historie minulého století. Jak moc je pro obyvatele země choulostivým tématem?

Tamní moderní dějiny jsou opravdu velmi pohnuté a současná situace taktéž značně složitá. Z druhé polokoule se nám

Netroufla bych si tvrdit, že znám Asii

může jevit zjednodušeně. Kolektivní vědomí, což se netýká jen Tchaj-wanu, se zrcadlí v našich dnešních životech. Nejmladší generace se potýká s odlesky nedávné historie, které často způsobují i dost rozdílné uvažování v rámci jedné rodiny.

Čerpala jste z konkrétních osudů?

Rozhodně ano. Jednotlivé momenty, zejména ve vztahu hlavního hrdiny s jeho otcem a tchánem, jsou střípky poměrně citlivého příběhu, který bych si nedovolila vycucát z prstu. Ovlivnily mě rozhovory s mými přáteli a tchajwanskými kolegy.

Černé jazyky jsou mimo jiné o křivdách nesených z minulosti, které protagonistu zamatá pod koberec. Vypozorovala jste v tomto směru něco z tchajwanské mentality?

Nechci generalizovat, ale samozřejmě mnohé aspekty vycházejí z typičností nejen Tchaj-wanu, ale i dalších asijských tygrů, nově industrializovaných společností, jakými jsou Japonsko či Singapur. Určitá míra diskretivity a zvyk nevytahovat citlivá témata příliš otevřeně je toho součástí. Na druhou stranu

Dita Táborská pracuje na českém zastupitelském úřadu v Tchaj-wanu.

se zrovna s tímto jevem setkáváme v omezenější míře i mezi Středoevropany.

Mezi postavy jste zařadila i Česku. Chtěla jste jejím prostřednictvím zdůraznit kontrasty národů?

Hana má poměrně málo prostoru, funguje spíše v Baově příběhu než samostatně. Její náraz s Tchaj-wanem bezpochyby vystihuje dynamiku a různé disproporce, s nimiž se tu dozajista spousta našich potká.

Vložila jste do Hany něco ze sebe?

Jde spíše o jednotlivost. Kupříkladu ve chvíli, kdy se vysmívá tchajwanské obezřetnosti, co se týče zákazu vstupu do oceánu tam, kde to není výslovně povoleno. Obvyklou situací je, že cizinci mají tendenci bezhlavě se vrhat do vody a podceňovat sílu nebezpečných spodních proudů, což jsem sama zažila.

Mění vám tyto zážitky

zpětně pohled na Evropu, když se do ní vracíte?

Jde o zvláštní zkušenost. Určitě to zná každý expat, omluvte mi ten ošklivý výraz, tedy člověk, který delší dobu pobýval v zahraničí bez možnosti či ambice se s tou společností vyloženě identifikovat. Posune se vám perspektiva.

Na Tchaj-wanu jsem samozřejmě v extrémní pandemické situaci a musím uznat, že jejich přístup je zcela opačný Čechům.

Sice rozumím naší svobodomyšlnosti a zpochybňování některých nařízení, na druhé straně se nelze nesmírně disciplinovanému Tchaj-wanu neobdivovat za to, jak problém zvládl.

Knihu charakterizuje časté střídání perspektiv od objektivního pozorování se přemísťujete k ich-formě, a dokonce také k nepřímějším frekventované du-formě. Proč k naráci používáte druhou osobu?

Jde o přirozenost, kterou jsem si vyzkoušela v obou předchozích počínech, být ji v nové knize užívám mnohem méně zivelně. Narážela jsem na názor kritiků, že ono střídání postav bylo až kontraproduktivní a matoucí.

S většinou připomínek souhlasím, ale zároveň nejsem schopná se du-formy zbavit. Jakmile se při psaní dostávám do odlišné náladové roviny nebo tempa, zcela automaticky až neukázněně vjezu do jiné osoby.

Momenty psané v du-formě mi vyznívají intenzivněji. Jde o vyšší emoční napětí, stav hlubokého vnitřního rozkolísání a zjištění smyslu. Ich-forma je oproti tomu z mého pohledu klidnější, v hudební terminologii bych styl označila za moderato.

Motivuje vás pobyt v Asii k dalším cizokrajně laděným dílům?

Bohužel nejsem autorka, která by svou fantazii dokázala použít s takovou sebedůvěrou, že bych se rozpela o pro mě zcela neznámém prostředí. Teď se v textu pokouším o opuštění fyzických realit, kdy při příběh nebyl rámován naším časoprostorem. Je to takový experiment a zatím nevím, jestli to dává smysl. Možná půjde o šuplíkové záležitosti.

TOP 10 FILMY	
v týdnu od 23.12 do 30.12	
1. Spider-Man: Bez domova (USA)	101 268
2. Matrix: Resurrections (USA)	32 509
3. Zpívej 2 (USA)	29 467
4. Šťastný nový rok 2 (Slovensko/Česko)	12 663
5. Tři přání pro Popelku (Norsko)	8936
6. Klan Gucci (USA)	7020
7. Přání Ježíškovi (Česko)	6394
8. Encanto (USA)	4385
9. Duna (USA)	1166
10. Karel (Česko)	1121

Žebříček nejnavštěvovanějších filmů podle UFD. (míš)

Poirot a Maigret pokračují

Ilja Kučera ml.

Dvěma novými tituly pokračují dvě úspěšné a vydařené audioknižní řady věnované dvěma legendárním postavám světového detektivního žánru. A obě řady mají leccos společného.

Když opomineme jasnou skutečnost, že jak v případě Agathy Christie, tak George Simenona se jedná o díla léty prověřených klasiků, o důvtipné příběhy napsané s lehkostí, nadhledem a neodolatelnou elegancí, je shodné i vysoce kvalitní audioknižní provedení a přesvědčivé herecké podání.

Poirotovy příběhy už tradičně do zvukové podoby převléká Lukáš Hlavica. Jeho Hercule

Poirot, zdánlivě roztržitý, mírně ješitný, zato však geniální Belgiec, pyšný na svůj mohutný knír, je neodolatelně živoucí. Stačí při poslechu zavřít oči a zjeví se vám naprosto konkrétně, hmatatelně.

Totéž platí i o pařížském komisaři Maigretovi, trochu nerudném, mírně sebestředném chlapíkovi s osobitými metodami a postupy, jak ho pravidelně vykresluje Jan Vlasák. Už díky těmto hereckým osobnostem je poslech zážitek a čirá radost.

Poirotovská řada byla v těchto dnech rozšířena o novinku Lord Edgware umírá. Zavádí do prostředí londýnských divadelních kruhů, kde je od počátku krásná herečka Jane Wil-

kinsonová podezřelá z vraždy svého muže lorda Edgwarea, podivného bohatého aristokrata s poněkud temnými sklony. Zdánlivě netečný Poirot svým nepřekonatelným úsudkem rozplétá rafinované činy a záměny plné ctižádosti i cynismu.

Osobitá ostrovní atmosféra slunce

Naproti tomu Simenonův hrdina v audioknize Můj přítel Maigret tentokrát mřít na ostrov Porquerolles ve Středomoří. K jeho velké nelibosti s ním cestuje i kolega Pyke ze Scotland Yardu, aby mohl zblízka pozorovat práci mezinárodně proslulého detektiva. Na ostro-

vě nedaleko francouzské Riviéry, obývaném stejně tak rybáři a rázovitými ostrovanými jako bohémy či sverázny z bohatlíky, pátrá po vrahovi někdejšího pařížského pasáka, který se večer před svou smrtí chvástal, že se s Maigretem osobně zná.

Vedle poutavého děje je audiokniha prodchnuta i osobitou ostrovní atmosférou slunce, moře, času, který plyne svým tempem a svými cestami. Také atmosférou petanku, aperitivů a místního bílého vína, které komisař pochopitelně neodmítá. Souhrnně řečeno je velmi dobře, že obě audioknižní řady stále pokračují, a jak titul Lord Edgware umírá, tak Můj přítel Maigret jsou příjemné a vydařené.

Nominace na Ceny kritiky

Nejvíce nominací na Ceny české filmové kritiky za rok 2021 má celovečerní debut Michala Nohejla Okupace. V prvním kole hlasování mu jich členové Sdružení české filmové kritiky udělili šest. Čtyři nominace má Zátok David Ondříčka, tři si připsaly animovaný film Moje slunce Mad Michaely Pavlátové a Chyby Jana Prušinovského. Nominace má celkem šestnáct hraných, animovaných a dokumentárních děl.

Vítězové budou vyhlášeni na slavnostním večeru 5. února 2022 v pražském Divadle Archa. Diváky jím od 20.20 hodin provedou Anita Krausová a Tereza Hofová. (míš)

Televizní novinky budou hlavně detektivní

Andrea Zunová

S novinkami předstupují v lednu před své diváky tři hlavní televizní hráči. Česká televize představí seriály Devadesátky, Špunti na cestě a Stíny v mlze. Nova pak seriál Oznak Vysočina a minisérii Guru a Prima seriál Zoo a soutěž Dream Team – Mistři dílny. Seriál Devadesátky Petra Bebjaka, který začne v neděli 9. ledna, se inspiruje vyšetřováním reálných klíčových případů první poloviny devadesátých let. A jsou také pohledem do minulosti pražského 1. oddělení.

„Když jsem v roce 1990 nastupoval k policii, znal jsem policejní práci jen z dobových televizních seriálů. Učil jsem se za pochodu. Přesto se mi už v roce 1993 splnil životní sen a já začal vyšetřovat vraždy. Doba to byla ale překotná, nápor vražd a zlo-

činy byl velký a policie na to nebyla dostatečně připravená. Tudíž jsem se i já jako mladý začínající vyšetřovatel, který nic neuměl, dostal k případům, k nimž bych se normálně nedostal. Díky tomu jsem se účastnil zásadních kauz,“ vzpomíná exšéf pražské mordparty Josef Mareš, který na scéně spolupracoval s Matějem Podzimekem.

Seriál Špunti na cestě přinese od 10. ledna příběh členů jedné rodiny a její nepovedené dovozené. Hrou osudu se tři generace ocitnou v upraveném obytném autobusu a projedou s ním půl republiky. V seriálu se objeví Miroslav Donutil, Jiří Langmajer, Tatiana Dyková, David Novotný nebo Anna Polívková.

Dvanáctidílná krimisérie režiséra Radima Špačka Stíny v mlze, odehrávající se v Ostravě a okolí, představuje od podnělů kriminalistku Magdu Ma-

Miroslav Hanuš v jedné z hlavních rolí seriálu Stíny v mlze.

lou v podání Petry Špalkové a jejího nového partáka Martina Černého ztvárněného Jiřím Vyoralčkem. Oba musejí řešit nejen komplikované případy, ale také své osobní životy.

Na TV Nova startuje kriminální seriál Oznak Vysočina. Policejní stanice vyšetřovacího týmu v seriálu je umístěna do fiktivního městečka Veselá na Vysočině, která kromě krásné

přírody nabízí divákům i své drsné stránky. V hlavních rolích se objeví mimo jiné Martin Hofmann, Michal Suchánek nebo Patrik Děrgel. Od 6. ledna bude k vidění na Voyo.

Po Případu Roubal se druhou minisérií natočenou pod značkou Voyo Originál stala třídílná minisérie Guru. Režiroval ji Biser A. Arichtev, hlavní postavy ztvárňují Anna Fialová a Vojtěch Kotek. Ten si zahrál poprvé ve své kariéře záporou roli.

„Má první reakce byla, že bych to neměl hrát já. Byl jsem překvapený, že mi kluci tuhle roli nabídli, a musím říct, že jsem jim to dost dlouho rozmouval,“ řekl k tomu.

Minisérie vyslaná od 3. ledna vypráví příběh mladé Alice, postavený na reálných základech, která najde zalíbení v jógové skupině kolem lektorky Kláry a jejího guru. Tvůrci uka-

zují téma zneužití nadřazeného postavení ke znásilnění či jinému sexuálnímu útoku.

Skupina Prima si připravila dvě novinky. První je show Dream Team – Mistři dílny. Od 10. ledna po dobu osmi týdnů vzejde z dvanácti účastníků ten, který má zlaté české ručičky.

Druhou je rodinný seriál Zoo, v hlavních rolích s Evou Burešovou a Michaelou Pecháčkovou. Vyslán bude od 13. ledna.

„Nové pořady budou vlnkovými loděmi na další sezonu. Pořad Dream Team – Mistři dílny nemá svým pojetím obdoby za celou dobu existence skupiny Prima. Seriál Zoo navazuje svým divácky atraktivním prostředím na úspěšné seriály, jako jsou Slunečná, Ohnivý kuře nebo Vlnaři. Věřme, že bude příjmem zábavu pro celou rodinu,“ řekl generální ředitel Primy Marek Singer.